

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово- паркового господарства

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
Лісопаркове господарство

Підготовки Магістра
Спеціальності Н4 Лісове господарство
освітньо-професійної програми
Лісове господарство

Силабус освітнього компонента «Лісопаркове господарство» підготовки магістра, галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, спеціальності Н4 Лісове господарство за освітньою програмою Лісове господарство

Розробник: Войтюк Василь Петрович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

_____ _____ Андрєєва В. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____ _____ Андрєєва В. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, Н4 Лісове господарство, Лісове господарство, Другий (магістерський)	Вибірковий
		Рік навчання 2025-2026
Кількість годин/кредитів _120_/_4_		Семестр__1-ий__
		Лекції __4_ год.
		Практичні (семінарські) 4
ІНДЗ: немає		Самостійна робота _98_ год.
		Консультації__14_ год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача (-ів)

ППІ - [Войтюк Василь Петрович](#)

Науковий ступінь - кандидат сільськогосподарських наук

Вчене звання - доцент

Посада-доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Контактна інформація - Voytyuk.Vasyl@vnu.edu.ua

Дні занять - <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК.

Освітній компонент «Лісопаркове господарство» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системних знань і практичних навичок у галузі рекреаційного лісівництва. Лісопаркове господарство є важливою складовою частиною у загальному комплексі розвитку приміських рекреаційних територій та важливим елементом комплексних зелених зон міст. Воно включає коло різноманітних за ступенем складності питань пов'язаних із проектуванням, будівництвом, експлуатацією лісопарків. Лісопаркове господарство вирішує різноманітні задачі правового, естетичного, організаційного, експлуатаційно-господарського, економічного характеру, які направлені на створення і утримання високодекоративних лісопаркових насаджень та садово-паркових об'єктів різного призначення, розміщених у зелених зонах міст.

Пререквізити: попередньо здобувач освіти повинен прослухати освітні компоненти: «Лісознавство», «Лісівництво».

Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Лісопаркове господарство» є сформувати у здобувачів освіти здатність вільно орієнтуватися у питаннях організації і ведення рекреації в межах комплексних зелених зон міст, яка активно розвивається у зв'язку з ущільненістю забудови міст і зменшенням кількості насаджень загального користування. Це досягається створенням

комфортних умов для відпочинку в лісопарках, зонах масового відпочинку, які створюються переважно на берегах водойм та інших екотопах з високим рекреаційним потенціалом, облаштовуються відповідним спорудами й обладнанням з урахуванням стійкості лісопаркових насаджень до рекреаційних навантажень. Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Лісопаркове господарство» є надання здобувачам освіти базових знань із основ ведення лісопаркового господарства в умовах змін клімату та особливостей розвитку приміських територій.

2. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Після якісного вивчення дисципліни студенти опанують такі компетентності, як:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

На лабораторних роботах у здобувачів освіти розвиваються такі соціальні навички як робоча етика, відповідальність, міжособистісні навички (самоконтроль, терпимість), а також вміння планувати роботу. Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) передбачають формування у здобувачів освіти soft skills, таких як вміння знаходити інформацію, якої бракує під час пошуку розв'язання проблеми.

Структура освітнього компонента.

6	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Основні поняття про лісопарк. Правові та організаційні основи ведення лісопаркового господарства в Україні та порядок оформлення документів на проведення робіт у лісопарках.	2	2	-	15	1	-
Тема 2. Проектування лісопарків. Стадії проектування і об'ємно-просторова організація лісопарків; склад проектних матеріалів; планування дорожньо-стежкової мережі та організація ландшафтно-реконструктивних заходів.	4	2	2	15	3	30
Тема 3. Будівництво лісопарків. Основні методи будівництва лісопарків та особливості	2	-	2	15	3	30

благоустрою територій лісопарків						
Тема 4. Основи ведення господарства у лісопарках. Особливості формування лісопаркових ландшафтів та технологічні аспекти утримання меліоративної мережі, споруд і обладнання лісопарків	-	-	-	24	3	-
Тема 5. Особливості організації охорони у лісопарках. Охорона лісів від пожеж, шкідників та збудників хвороб.	-	-	-	12	2	-
Тема 6. Рекреаційні стежки. Види та призначення рекреаційних стежок. Критерії для прокладання екологічних маршрутів. Типи екологічних маршрутів. Еколого-пізнавальні маршрути на заповідних територіях.	-	-	-	17	2	-
Разом						60
Підсумкова контрольна робота						30
ІНДЗ						10
Всього годин/Балів	8	4	4	98	14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання.

1. Роль лісопарків у забезпеченні екологічної безпеки регіону.
2. Обмеження щодо використання лісопаркових територій.
3. Відповідальність за порушення правил утримання лісопарків.
4. Особливості фінансування лісопаркових підприємств в Україні.
5. Вимоги до лісорубного квитка при проведенні ландшафтних рубок.
6. Методика оцінки естетичної цінності ландшафту.
7. Роль детального планування окремих ділянок лісопарку.
8. Відображення у проекті заходів з охорони навколишнього середовища.
9. Організація системи збору та вивезення сміття на території лісопарку.
10. Забезпечення доступності лісопаркової інфраструктури для маломобільних груп населення.
11. Матеріали, які найкраще підходять для лісопаркових меблів.
12. Існуючі екологічні стандарти при проведенні будівельних робіт у лісі.
13. Здійснення технічного нагляду за будівництвом об’єктів лісопарку.
14. Інженерний захист територій від підтоплення під час будівництва.
15. Технологічні аспекти утримання меліоративної мережі.
16. Догляд за спорудами та обладнанням лісопарків.
17. Система утримання водних об’єктів у лісопарках.
18. Періодичність технічного огляду лісопаркового обладнання.
19. Особливості догляду за інтродукованими видами дерев.
20. Засоби механізації, які використовуються в лісопарковому господарстві.
21. Підготовка лісопаркового господарства до зимового періоду.
22. Особливості пожежної безпеки в місцях масового відпочинку.
23. Система оповіщення про виникнення лісових пожеж.
24. Права працівників лісової охорони в лісопарках.

25. Основні види шкідників хвойних порід у лісопарках.
26. Роль птахів та комах-ентомофагів у захисті лісопарку.
27. Вимоги до безпеки відвідувачів на екологічних стежках.
28. Роль екскурсовода на еколого-пізнавальних маршрутах.
29. Інтеграція рекреаційної стежки в існуючий ландшафт без шкоди для природи.
30. Документи, які складаються при паспортізації рекреаційної стежки.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування занять є обов'язковим для здобувачів освіти. Виконання всіх видів навчальних завдань має здійснюватися у встановлені терміни відповідно до силабусу. Пропущені заняття підлягають відпрацюванню у визначений час згідно з затвердженим графіком.

У випадку наявності поважних причин (зокрема, хвороба, участь у міжнародних стажуваннях чи наукових заходах) освітній процес може бути організований у дистанційній формі або за індивідуальним планом за погодженням з викладачем.

Здобувач освіти зобов'язаний сумлінно виконувати навчальні завдання та брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності: визначається положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, а також науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Практичні роботи виконуються згідно поставлених завдань які здобувачі освіти отримують від викладача. Перевірка робіт здійснюється враховуючи дотримання положень академічної доброчесності. При виявленні не самостійного виконання практичних робіт, результати оцінювання цих робіт анулюються, а здобувач освіти отримує нове завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

У разі несвоечасної здачі практичних робіт з поважних причин, надається додаткова можливість захисту робіт в усній, письмовій або у формі презентацій в узгоджений з викладачем час.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Здобувачі освіти можуть отримати додаткові бали, які зараховуються як результати поточного контролю, за такі види діяльності:

Громадська та організаційна активність (активна участь у житті кафедри лісового та садово-паркового господарства та факультету біології та лісового господарства (організація заходів, волонтерська робота, представлення факультету на університетських подіях тощо) – до 5 балів залежно від рівня та регулярності участі.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/woztgm>).

Перелік підсумкових питань

1. Дайте визначення поняттю «лісопарк».

2. Які основні відмінності між лісом та лісопарком?
3. Назвіть ключові правові основи ведення лісопаркового господарства в Україні.
4. Які органи здійснюють державне управління лісопарками?
5. Який порядок оформлення документів на проведення робіт у лісопарках?
6. Які організаційні структури відповідають за утримання лісопаркових територій?
7. Перерахуйте основні функції лісопарків у структурі міста.
8. Які категорії земель можуть бути відведені під лісопарки згідно з законодавством України?
9. Які види господарської діяльності дозволені на території лісопарку?
10. Які документи підтверджують право на землекористування для лісопаркового господарства?
11. Опишіть процедуру погодження планів розвитку лісопаркового господарства.
12. Назвіть основні стадії проектування лісопарків.
13. Що таке об'ємно-просторова організація лісопарку?
14. Який склад проектних матеріалів для створення нового лісопарку?
15. Які вимоги висуваються до дорожньо-стежкової мережі при проектуванні?
16. Що включає в себе планування ландшафтно-реконструктивних заходів?
17. Які методи використовуються для розрахунку місткості лісопарку?
18. Як здійснюється зонування території лісопарку під час проектування?
19. Що таке «пейзажна точка» та як вона враховується в проекті?
20. Опишіть принципи формування відкритих та закритих просторів.
21. Які фактори впливають на вибір асортименту рослин при проектуванні лісопарку?
22. Що таке Генеральний план лісопарку та які його складові?
23. Як розраховується оптимальна щільність дорожньої мережі?
24. Які завдання вирішує інженерна підготовка території при проектуванні?
25. Як у проекті враховуються існуючі водойми та рельєф?
26. Назвіть основні методи будівництва лісопарків.
27. У чому полягають особливості благоустрою територій лісопарків?
28. Які типи дорожнього покриття є оптимальними для лісопаркових доріг?
29. Опишіть технологію створення газонів у лісопаркових умовах.
30. Які малі архітектурні форми використовуються для благоустрою лісопарків?
31. Як здійснюється освітлення основних маршрутів у лісопарку?
32. Які вимоги до розміщення майданчиків для відпочинку?
33. Які особливості будівництва оглядових майданчиків?
34. Опишіть процес влаштування вхідних зон до лісопарку.
35. Які методи використовуються для укріплення схилів при будівництві?
36. Які особливості огорожі територій або окремих зон лісопарку?
37. Які особливості формування лісопаркових ландшафтів?
38. Які види рубок догляду проводяться в лісопарках?
39. У чому полягає сутність ландшафтних рубок?
40. Як проводиться формування узлісь у лісопарках?
41. Які технології використовуються для омолодження старих насаджень?
42. Як здійснюється моніторинг стану лісопаркових екосистем?
43. Які заходи проводяться для підвищення стійкості насаджень до рекреаційних навантажень?
44. Опишіть методи регулювання трав'яного покриття.
45. Як проводиться інвентаризація об'єктів лісопаркового господарства?
46. Як розраховуються витрати на утримання одного гектара лісопарку?
47. Які основні заходи з охорони лісів від пожеж у лісопарках?
48. Як організовано захист насаджень від шкідників?
49. Які методи боротьби зі збудниками хвороб рослин у лісопарках є пріоритетними?
50. Як створюються мінералізовані смуги в лісопарку?

51. Які біологічні методи захисту лісу застосовуються в рекреаційних зонах?
52. Чому використання хімікатів у лісопарках є обмеженим?
53. Які санітарні заходи проводяться для профілактики поширення хвороб?
54. Як здійснюється патрулювання території лісопарку?
55. Що таке «антропогенне навантаження» та як воно впливає на здоров'я лісу?
56. Як проводиться діагностика грибкових захворювань дерев?
57. Які заходи вживаються при виявленні карантинних шкідників?
58. Назвіть види та призначення рекреаційних стежок.
59. За якими критеріями прокладаються екологічні маршрути?
60. Які основні типи екологічних маршрутів ви знаєте?
61. У чому особливість еколого-пізнавальних маршрутів на заповідних територіях?
62. Яка різниця між прогулянковою стежкою та навчальною екологічною стежкою?
63. Яке інформаційне наповнення мають мати стенди на екостежці?
64. Як розраховується допустима кількість відвідувачів на маршруті?
65. Опишіть методику маркування рекреаційних маршрутів.
66. Як вибрати оптимальну довжину екологічного маршруту?
67. Які зупинки (станції) мають бути на навчальній екологічній стежці?
68. Як забезпечити відновлення покриття стежок після інтенсивного сезону?
69. Як стежки допомагають каналізувати потік відвідувачів?
70. Які особливості прокладання стежок у заболочених або вологих місцях?

Підсумковий контроль – екзамен. Критерії оцінювання: з кожної із тем, які виносяться на практичні заняття здобувач освіти може отримати певну кількість балів. Загальна сума балів, яку здобувач освіти отримує за поточний контроль – 70, за контрольну роботу –30. Оцінка за освоєння ОК виставляється згідно шкали оцінювання.

Терміни проведення підсумкового контролю визначаються графіком освітнього процесу.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Асортимент дерев, кущів та ліан для ландшафтного будівництва України / Кузнецов С. І., Кушнір А. І., Левон Ф. М., Пушкар В. В., Суханова О. А., Кузнецова М. С., Гончаренко Б. В. К. : ЦП «Компринт», 2020. 321 с.
2. Ворон В.П. Рекомендації щодо комплексної оцінки стійкості рекреаційно-оздоровчих лісів, організації їх моніторингу та оптимізації рекреаційного лісокористування в них / [В. П. Ворон, М. А. Бондарук, І. М. Коваль та ін.] Харків: УкрНДЛГА, 2010.
3. Генсирук С.А. Рекреационное использование лесов / С.А. Генсирук, М.С. Нижник, Р.Р. Возняк. К.: Урожай, 1987. 248 с.
4. Інспекція дерев. Посібник для інспекторів стану дерев – базовий рівень / К. Віткось-Гнах, Маріуш Кринічкій, Беата Пахновська, Пйотр Тишко-Хмеловец, Зося Гагось. Чернівці : Друк Арт, 2023. 224 с.
5. Кучерявий В. П. Проблеми урбоекології. Темат. зб. наук. Праць. Київ: НМК ВОД992. 160 с.
6. Кучерявий В. А. Зеленая зона города. Киев: Наукова думка, 1981. 246 с.
7. Родичкин И. Д. Строительство лесопарков в СССР. М.: Лесн. пром-сть, 1972. 304 с.
8. Середін В. І., Парпан В. І. Ліс – база відпочинку. Ужгород: Карпати, 1988. 110 с.
9. Тюльпанов Н.М. Лесопарковое хозяйство. Л.: Стройиздат, 1975. 160 с.
10. Шукель І. В. Методичні вказівки для курсового проектування з дисципліни «Лісопаркове господарство». Для студентів спеціальностей 7.130402 Садово-паркове господарство та 7.120102 «Містобудування» Львів: НЛТУ України, 2008. 56 с.

Додаткова

1. Крона дерева: промышленное и рекреационное использование / Грищенко А. В., Кучерявий В. А., Томчук Р. И., Задорожный В. В. Львов: Вища школа, 1985. 168 с.
2. Шукель І. В. Моделювання процесів рекреаційного природокористування // Екологізація економіки як інструмент сталого розвитку в умовах конкурентного середовища. Львів, 2005. Вип.15.7. С.313-322.
3. Шукель І. В., Бачук В. А. Підходи до влаштування еколого-пізнавальних маршрутів у Білозерському лісництві Рівненського ПЗ // Екотуризм і сталий розвиток в Карпатах: міжнар. наук.-практ. конф., 10-12 жовт. 2007 р. Рахів, 2007. С. 262-367.
4. Лісовий кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Джерело : Офіц. сайт ВР України. Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>